

Informations -blad 8 från NÄFS Mars 2010

e-kontakt:

lars.rydquist@svenskaakademien.se

*NÄFs Litteraturredaktion i
Asplundhuset den 3 februari*

Skönlitteraturen på egna villkor eller på marknadens?

Inga Lundén stadsbibliotekarie i Stockholm och ordförande i Svensk Biblioteksförning beskrev den kreativa miljö Stockholm stadsbibliotek erbjuder i dag med boktips och interaktivitet på hemsidan och läsecirklar, författarprogram och samtal kring skönlitteratur i det fysiska biblioteket. Bibliotekarier och författare plockar fram sina favoritförfattares böcker ur magasinerna. Detta ingår i projektet "Den långa svansen". Just nu presenteras författare från 30- och 60-talen för allmänheten. Inga Lundén skulle önska ett Litteraturens hus i Stockholm. Skulle inte just Asplundhuset passa för att fyllas med skönlitteratur och rotundan för att rymma originallitteratur på världens alla språk?

Flera av deltagarna i litteraturredaktionens panel var eniga om att bibliotekarier har ett pedagogiskt uppdrag att verka för litterär kvalitet genom att introducera nya författarskap och på olika sätt berätta om klassikerna.

Mats Söderlund, ordförande i Sveriges Författarförbund, menade att biblioteken står för det kollektiva minnet. Han sa att stödordningarna gynnar kretsloppet i stället för att snedvrinda marknaden och det är vi som bestämmer på vems villkor skönlitteraturen ska styras. Mats Söderlund undrade varför bibliotekarierna inte står på barrikaderna när det dras ner på bokinköp, personal, biblioteksfilialer och bokbussar och vände sig skarpt mot synen att biblioteken bl.a. är till för författarna.

Magnus Eriksson, litteraturkritiker på Svenska Dagbladet, sa att bokutgivningen domineras av undermåliga deckare som ger en falsk bild av verkligheten och uppmuntrar till konspirationstänkande. Biblioteken ska inte bidra till detta. En uppmaning till bibliotekarierna: plocka bort deckarna! Han varnade också för att litteraturstödet kan komma att förändras så att det som är den grundläggande tanken med det – att det är den enskilda titelns kvalitet som bedöms och ingenting annat – till att bli ett allmänt och profillöst kulturstöd. Därför är det angeläget att värna om det nuvarande litteraturstödet, den bästa ordning man kan tänka sig.

Svante Weyler, bokförläggare, påpekade att skriftkulturen åtnjuter ett högt värde i Sverige och instämde i Magnus Erikssons åsikt om litteraturstödet. Film och musik är nu varor som kan inhandlas, men böcker har funnits mycket längre på marknaden, i många hundra år, och hävdar sig väl. Det negativa är att föräldrar läser kortare tid för sina barn i dag. Litteraturkritiken i Sverige

har fler röster än tidigare då de få kritiker som fanns hade stor auktoritet. Nätet skapar enorma möjligheter för små förlag.

Annina Rabe, litteraturkritiker, tycker att biblioteken måste ta ansvar för att hålla böcker längre än en säsong och att bibliotekens uppdrag i första hand är att tillhandahålla böcker, inte att vara restaurang! Den uppsökande verksamhet som biblioteken tidigare bedrivit är i dag till stor del borta. Det är en ekonomisk prioritering att inte satsa på skönlitteratur för vuxna eller på att söka upp nya grupper. Det tar tid att arbeta upp läsfrämjande aktiviteter. Visst är det viktigt att få barnen att läsa, men projekt som "Läs för mig pappa" har gjort föräldrar medvetna om att biblioteken finns och att det också kan vara intressant för de vuxna att möta skönlitteraturen. LO:s vägkrogsbibliotek var också ett mycket lyckat försök att nå nya grupper som upptäckte skönlitteratur via ljudböcker.

Alla i panelen var eniga om att det viktigaste var att nå ut till nya människor. Läsandet ökar marginellt, men det beror på att de som överhuvudtaget läser i dag läser allt mer och klassklyftorna ökar. Svante Weyler sa att det var vanskligt att ge ut översatt litteratur från andra språkområden än engelskan. Det är bra att litteraturstödet finns, men det stora problemet är att hitta läsare till de översatta böckerna. Det vet t.ex. Bonniers som minskat utgivningen av översatt litteratur.

En fråga från publiken, ska biblioteken vara tempel eller mötesplats? Den frågan var motiverad eftersom panelen verkade hysa en rädsla för att gallringen av böcker sker planlöst och alltför hårt på biblioteken. Malmö stadsbibliotek nämndes som ett avskräckande exempel. Men vill man nå ut utan att vara marknadsanpassad, måste man arbeta hårt. Det behövs engagerade och kunniga bibliotekarier

som får resurser genom chefers prioriteringar för att förmedla kvalitativt god och lockande skönlitteratur. Varför inte satsa på **den skönlitterära bibliotekarien!**

Gunnel Arvidson Nilsson

Jan Ristarp

Samtal om skönlitteratur på bibliotek – ett projekt

Projektet utgår från vetskapen om att skönlitteraturen har en stark potential av för individen och samhället värdefulla krafter, och att samtal och reflektion om skönlitteratur är av avgörande betydelse för att stärka och utveckla dessa krafter.

Vi tänker oss ett projekt med tre huvudsakliga aktiviteter: utbildning, forskning och verksamhet på bibliotek för att gynna samtal om litteratur.

Utbildning. Det första förslaget, som sedan ska prövas och modifieras under överläggningar med berörda parter, är att ämnet Litteraturvetenskap på Språk- och litteraturcentrum, Lunds universitet, varannan termin ger en grundkurs på 7,5 hp, halvtid, och varannan termin en fortsättningskurs på 7,5 hp, halvtid, om att arrangera och leda samtal om skönlitteratur och läsningens värden. Kurserna leds av dels lärare i litteraturvetenskap med erfarenhet av utbildning i litteraturförmedling, dels bibliotekarierna med erfarenhet av samtal om skönlitteratur på bibliotek. Kurserna vänder sig i första hand till bibliotekarierna men även till svensklärare, litteraturpedagoger och andra med intresse för skönlitteraturens och läsningens krafter.

Kursernas uppläggning ska matchas mot den kurs i litteraturförmedling som ges på BHS.

Forskning. I anknytning till den grupp i Lund och Malmö som bedriver forskning om *Litteraturens kraft*, till läspedagogisk forskning med inriktning mot skolvärlden, samt till verksamheten med samtal om

skönlitteratur på bibliotek i regi av Regionbibliotek Skåne, inrättas en doktorandtjänst vid Språk- och litteraturcentrum, vars innehavare ska ägna sig åt undersöka betydelsen för individ och samhälle av samtal om skönlitteratur på bibliotek.

För att kunna inrätta en sådan doktorandtjänst krävs betydande ekonomiskt stöd hos en humanistiskt inriktad fond, eftersom universitetet inte kan förväntas skjuta till örönmärkta medel till en projektdefinierad tjänst. Synpunkter på förslaget och dess utsikter, och gärna stöd därför, bör först inhämtas genom samtal med viktiga organisationer som NÄFS, Svenska Akademien, Vitterhetssamfundet och Biblioteksförbundet.

En lockande möjlighet ligger i ett samarbete med litteratursociologerna vid Uppsala universitet. Om där funnes intresse för att inrätta en motsvarande doktorandtjänst för en kartläggning av fältet/verksamheten, även ur medial synpunkt, kunde de båda doktorandprojekten komplettera varandra på ett fruktbart sätt.

Verksamhet på bibliotek rörande samtal om litteratur.

Ett stort möte mellan representanter för olika skånska bibliotek ska hållas i Malmö under våren för att samla synpunkter och önskemål och för att sprida information om de planer som nu smids.

Anders Mortensen

SAV-avslutning med inspirerande föreläsningar

På kvällen den 16 februari var det avslutning på Bokcafé Pilgatan i Umeå. Alla som deltagit i SAV-projektet (Skönlitterärt arbete i Västerbottens län) fick lyssna på

Lena Kjersén som pratade om "Böcker som samtal med varann".

Den 17 februari avslutades projektet med en heldag om skönlitteratur på Folkets hus i Umeå för alla intresserade.

Inbjudna föreläsare var Maria Jönsson, Ann-Helén Andersson och Annelie Bränström Öhman från Umeå universitet, Birgitta Wallin från tidskriften Karavan, Lars Rydquist från Nobelbiblioteket och Ingmar Lemhagen från Nordens folkhögskola Biskops Arnö. Dessutom berättade SAV-deltagare från tio av länets kommuner om sina lokala utvecklingsarbeten inom projektet. Se vidare på länsbibliotekets hemsida: www.vll.se/

Författarseminarier på Nordens Biskops Arnö 2010

1. 20-23 maj Ett prosaseminarium med rubriken **Arbetets värde- arbetarlitteraturens återkomst?**

Seminarieriet samlar nordiska författare och kritiker till gemensamma diskussioner och föreläsningar under tre dagar. Seminarieriet avslutas med Biskops Arnö Litteraturfestival på ute-scenen med titeln **Berättelser i beteshagen.**

2. 29 juni-3 juli **Nordiskt debutantseminarium** för nordiska författardebutanter.

Seminarieriet är öppna för alla i Norden verksamma författare. Intresseanmälan kan göras till någon av författarföreningarna eller direkt till Nordens Biskops Arnö..Seminarieriet "Arbetets värde" kommer att reservera några platser för fler författare och deltagare av andra kategorier som lärare, bibliotekarierna eller andra litterärt intresserade, som kan delta mot en seminarieavgift på 2.500:-.

För majseminariet vill vi gärna ha anmälan före 15 april.

Se vidare Nordens folkhögskolas hemsida: www.biskopsarno.se